

Meervoudige intelligentie en kunsteducatie

Vera Bergman, Cultuurnetwerk Nederland

In de praktijk van het basisonderwijs zien we soms, dat sommige kinderen, die niet sterk zijn in de zaakvakken, wel bijzondere prestaties kunnen leveren op een bepaald kunstzinnig gebied. Ze zijn niet zo 'slim' op het gebied van rekenen, maar wel op het gebied van bijvoorbeeld tekenen. Ze zijn dus slim op een ander gebied dan het 'mathematische'.

In dit kader is de theorie over 'meervoudige intelligentie' van Howard Gardner (1983, 1993), van betekenis.

Gardner maakt een onderscheid tussen negen verschillende vormen van intelligentie:

Verbaal-Linguïstisch

Het vermogen om zowel gesproken als geschreven taal te begrijpen. Een gevoeligheid voor de betekenis van woorden en voor de verschillende functies die de taal vervult.

Voorkeur voor:

lezen, praten, schrijven, kruiswoordpuzzels, verhalen, gedichten, grappen, discussiëren, debatteren.

Logisch mathematisch

Het vermogen om zowel inductief als deductief te denken; om getallen en symbolen mentaal te manipuleren en om abstracte begrippen te hanteren en te creëren.

Voorkeur voor:

rekenen, calculeren, begroten, redeneren, experimenteren, logica, getallen en symbolen, jaartallen.

Visueel/ruimtelijk

Het vermogen om ruimtelijke vormen en beelden waar te nemen en te reproduceren, om deze beelden mentaal te manipuleren en om nieuwe mentale beelden te creëren.

Voorkeur voor:

tekenen, knutselen, legpuzzels, ontwerpen, schetsen, inrichten, architectuur, foto's, navigeren, grafische voorstellingen, schema's.

Muzikaal-ritmisch

Het vermogen om betekenis te ontleenen aan muzikale patronen, klanken en ritmes. Deze kunnen creëren en reproduceren.

Voorkeur voor:

componeren, ritme en melodie, muziek lezen, maken of beluisteren, neuriën, zingen, fluiten, rappen.

Lichamelijk/kinesthetisch

Het vermogen om het eigen lichaam te gebruiken en te controleren. Het beheersen van de kleine motoriek, nodig voor het manipuleren van kleine objecten, als van 'totale' bewegingen, zoals bijvoorbeeld bij dans.

Voorkeur voor:

gymnastiek, sporten, bewegen, dansen, choreografie, acteren, mime, lichaamstaal, jongleren, handvaardigheid, knutselen.

Interpersoonlijk

Het vermogen om onderscheid te maken tussen verschillende individuen en hun stemmingen, motieven en temperament. En om met andere individuen te communiceren.

Voorkeur voor:

vrienden, feestjes, leiden en organiseren, teamplayer, interactie, communiceren, samenwerken, zorgen, conflicten oplossen, in gezichtspunten van anderen verplaatsen.

Intrapersoonlijk

Het vermogen tot zelfreflectie en het bewustzijn van de eigen innerlijke wereld. Het vermogen om eigen gevoelens te onderscheiden en te zien als drijfveer voor het eigen handelen.

Voorkeur voor:

zelfonderzoek, zelfkennis, dagboek bijhouden, fantaseren, dromen, filosofisch, in contact treden met jezelf.

Naturalistisch

Het vermogen om onderscheid te maken tussen verschillende verschijnselen en deze tot op detail kunnen classificeren.

Voorkeur voor:

analyseren van overeenkomsten en verschillen, milieu, flora en fauna, natuurlijke fenomenen, verzamelen en classificeren, genieten van de natuur, natuurbescherming, ecologisch bewustzijn

Existentieel

Het vermogen om na te denken over de betekenis en zinvolheid van dingen en van het leven.

Voorkeur voor:

filosofie, religie, maatschappelijke vraagstukken, kunst.

Een mens is niet op één maar op verschillende manieren intelligent. Elke persoon ontwikkelt zich in een aantal van deze intelligenties sterker dan in de andere. Ben je sterk in een intelligentie dan wordt daarmee bedoeld dat je op dat gebied vaardig bent én dat je je erdoor aangetrokken voelt. Het is dus een combinatie van vermogen en voorkeur. Dat zouden we dus ook 'talent' kunnen noemen. Iedereen heeft een eigen, uniek patroon van intelligenties. Te vergelijken met een mentale vingerafdruk; niet onveranderlijk vast te leggen in een getal (IQ-cijfer), maar dynamisch en ontwikkelbaar. Het potentieel aan intelligenties wordt maar zelden volledig benut. Dit is ook cultuurafhankelijk, iedere cultuur waardeert de intelligenties verschillend. In onze westerse cultuur en in ons onderwijs ligt een sterke nadruk op met name twee intelligenties: de verbaal-linguïstische en de logisch-mathematische.

Het zelf bezig zijn met kunst en het reflecteren op zin en betekenis van kunst doet ook een beroep op andere vormen van intelligentie, zoals de muzikale, de lichamelijk/kinesthetische, de ruimtelijk/visuele, de inter- en intrapersoonlijke en de existentiële intelligentie.

Kunsteducatie levert dus een bijdrage aan het ontwikkelen van het volledig potentieel aan intelligenties of talenten waarover een mens beschikt.

November 2002